

Hudut ve Sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğünün 1930 senesi bütçesi hakkında 1/553 numaralı kanun lâiyhası ve Bütçe Encümeni mazbatası

T. C.
Başvekâlet
Muamelât Müdürlüğü
Şube
Sayı 6/4566

18 - XII - 1929

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Hudutlar ve Sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğünün 1930 senesi bütçesi hakkında S. İ. M. Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 11-XII-1929 tarihli içtimasında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibe mazbatası ve teferruatıyla birlikte takdim olunmuştur .

Muktazasının ifa ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı mucibe

Hudut ve Sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğünün 1930 senesi teklif bütçesi teferruatile takdim kılındı.

Bunların tetkikinden müsteban olacağı üzere, bu bütçenin diğer senelerden farkı pek az olup, zirde beyan ve tekrar olunmuştur.

Masarif kısmı

1 inci fasıl memurlar maaşatı olup, teadül kanunu münasebetile, 1711 lira zam edilmek; 2 inci fasıl müfredatı kadroda munderiç olduğu üzere daimî müstahtemler için 4560 lira fazla olmak ve 5000 lira muvakkat müstahtemler ücuratından tenzil olunmak suretile teklif edilmiştir.

3 üncü fasıl teadül kanunu mucibince verilecek tazminat olup miktarı 4296 liraya baliğ-olmuştur.

Umum Müdürlüğün 1930 senesindeki maaş ve ücurat fazlalığı 1929 senesine nazaran 1447 liradan ibaret bulunmaktadır.

Memurin kanununun malî ahkâmını tatbik masarifi olarak geçen sene kabul buyurulan 7000 liraya mukabil 4000 lira noksanile teklif olunmuş;

5 inci gece mesai ücreti maktu kısmına 2025 lira zammedilmek, ve melhuz kısmından 2005 lira tenzil edilmek, ki bu fasıl yalnız 20 lira zammolunmak suretile tesbit edilmiştir..

Diğer masrafa taallük eden fasıllardan demir baş eşyaya 1930 senesinde alınması zarurî olan muhasebe makinesile, diğer alınacak makinelerden dolayı bizzarur 2500 lira zam ve buna mukabil 7 inci levazım faslının muhtelif maddelerinden 2 000 lira tenzil olunmuştur.

8 ve 9 uncu fasıllarda tebeddül yoktur.

10 uncu resmî telefon masarifi kâfi gelmediğinden 450 lira zam, ve buna mukabil 11 inci ücretli muhabere ve mükâleme masarifinden 1750 lira tenzil edilmiştir.

12 inci masarifi mütenevvia faslının melbusat maddesinden 3 000 lira, ve neşriyat maddesinden 500 lira ve 13 üncü masarifi muhtelif faslının tamir ve meremet maddesinden 5 000 lira, fakir yolcular masarifi maddesinden 890 lira noksanile, ve yalnız hastaneler masarifine İstanbul - Haydar paşa Emrazı istilaiye Hastanesi için - keşfi mucibince - kalorifer tesis etmek üzere geçen sene teçhizatı fenniye bedeli olarak alınan 5 000 liraya 4 922 lira daha zammolunarak bu masrafın 4 922 lira fazlasıyla kaydü teklifine lüzum hasıl olmuştur.

14 üncü nakıl vasıtaları masarifinden mubayaat maddesine 929 senesindeki nazaran 10 000 lira noksanile 30 000 lira konulmuştur. Esbabı 929 senesinde matlup mubayaanın tamam yapılamamasından münbaistir. Bu faslın işletme maddesindeki miktar kâfi gelmediğinden 2 000 lira fazla tahsisat istenmiş ve netice itibarile bu fasıl 8 000 lira noksan teklifle kapanmıştır.

Diğer reddiyat, ve geçen sene deyinleri aynen ibka edilmiş, ve eski seneler düyunundan Trabzonda 926 senesinde mubayaa edilip tapuva raptedilen, ve senesi zarfında tahsisatı olduğu halde mahsup edilemiyen binanın 1930 senesinde mahsubu icra edilmek üzere 926 senesi düyununa 2 300 lira zammiyat icra edilmistir.

En son « seneleri bütçelerinde karşılığı olmiyan lâzimüttesviye düyun » namile geçen sene bütçesindeki 5 000 liranın malî mevzularla teaküsü sebebiyle tayyi muvafık bulunmuştur.

Hulâsa: masarif için 929 senesinde alınan tahsisat 558 601 lira iken 1930 senesinde 22 001 lira noksanile tahsisat istenmiştir.

1929 senesi umumî bütçesine merbut tahsisat formülünde; müteferrika, demirbaş ve saire gibi, devairin müşterek masarifi, bu müdürlüğün 1930 senesindeki müşterek masarifinin sureti icrasında tatbik olunup, hastaneler masarifi için mevzu tahsisatın, hastanelerin bilûmum masarifine mahsus olduğu, ve hastaneler memur ve müstahdemlerinin harcırahları dahi bu hastaneler masarifi maddesinden tesviye olunacağı, ve melbusat tertibinde, formülde elbise verilmesi mutata olan müstahdem denmiş olup, halbuki, bu dairede pratika ve tibbî muayeneye çıkan tabip ve memurlarla tahsilât ve irsalâtı nakdiye memuruna iki senede bir muşamba verilmek mutata olduğundan, formülün elbise verilmesi mutata olanlara, tarzında kabul ve tatbik edilmesine lüzum olduğu, ve bütçenin 13 üncü faslının 7 inci maddesinde (bulaşık masarifi) diye mevzu tahsisatın ismi, eski seneler bütçelerinde (bulaşık gardiyan yevmiye ve masarifi) şeklinde olup, bulaşık işlerinde, ve transit geçeceklerde hariçten kullanılacak amele ve gardiyan ile sıhhî nezaret altında bulundurulmasına lüzum hasıl olacak gemilerde hariçten ikame edilecek muhafızlara verilecek ücret ve yevmiyeler, ve bu uğurda alınacak mevat ve muhtelif malzeme bu maddeden ahzu istifa edilmekte olduğundan maddenin şümul ve vüzuhu için, maddeden (gardiyan yevmiye ve) ibaresi tayyedilmiş olduğu, ve diğer masarifin ise maddelerin vüzuhu ve bir kaç senelik tatbikatı dairesinde ifa kılınacağı zikrolunur-

Varidat kısmı

Varidat, merbut (B) cetvelinde işaret edildiği üzere, tonilato rüsumü, (45 000) lira ve mücellet patente (6 000) lira fazlasile tahmin edilmiştir.

Bu tahmine esas olmak üzere raptedilen varidat mukayese ve muhammenat cetvelinde 338 senesindenberi tahsilat miktarları ve nisbetleri gösterilmiştir. Neticesi şudur:

926 senesi müstesna olmak üzere diğer seneler tahsilatında bir sene evvelki miktare nazaran sırasıyle, 100 lirada 179, 64; 40, 90; 19, 91; 19, 76; 1, 28 ve 15, 10 lira miktarında tezayüt mevcuttur.

929 senesi sekiz aylık hasılatı, diğer aynı zamandaki tahsilata nisbetle bütün eski senelerinkinden faik bulunmuş, ve binnetice 930 senesinde tahsili muhammen miktar (575 000) lira olarak bulunmuştur.

Mücellet patentenin (6 000) lira fazlasıyla tahmin edilmesi sebebi zirde lâyihai kanuniye esbabı mucibesinde zikredilmiştir.

Varidatın diğer mevadı da bir çok seneler mukayesesile bulunarak neticede 929 senesine

nazaran 930 senesinde (23 400) lira fazlasile varidat cibayet ve tahsil edileceği tahmin edilmiştir.

Kanun lâiyhası

Geçen senelerin aynı olup, yalnız; Geçen senenin 7 inci maddesi Marmara havzasında işliyen ve safi tonolatosu 25 i geçmiyen küçük sefineler tonilato rüsumundan müstesna tutulmuştu, ve birer buçuk lira kıymetinde senede iki adet mücellet patente itası tespit edilmişti.

Bu tarzın muhasenatı görülmüştür. Ancak senede iki kerre ve bir buçuk lira kıymetinde olarak mücellet patenete verilmesi, ta'biqatta az çok güçlükler husule getirildiğinden mücellet patenteleri umum sahillerimizde 10 seferliğe mahsus tutarak kıymetini bir liraya indirmek, ve safi tonilâtosu 50 yi geçmiyen küçük sefaine hasru teşmil etmek, hem halkın hem de dairenin nefine muvafık olacağı bittecrübe sabit olduğundan, mezkûr 7 inci madde ona göre tadil ve mücellet patentanın iradı 6 000 lira fazlasile tahmin olunmuştur.

Varidat mukayese

F. M.	Varidatın nevi	1338 senesi teşrinisanisinden itibaren dört aylık tahsilât		338 senesine nazaran 339 senesindeki tahsilâtın nisbeti %	1339 senesi tahsilâtı		339 senesine nazaran 340 senesindeki tahsilâtın nisbeti %
		Lira	K.		Lira	K.	
1	Mutat varidat						
1	Tonişato rüşumu	33 518	8	279,64	281 198	8	140,90
2	Şehadetname	471			1 362		
3	Mücellet patente	88	50		962	50	
	Birinci Faslın Yekûnu	34 077	58		283 522	58	
2	Fevkalâde varidat						
1	Naktî ceza	326			5 322		
2	Bulaşık rüşumu	14 556	20		37 006	9	
3	Sefîne mesaha resmi				30		
4	Tevdiat faizleri				716	20	
5	Satılacak mallar bedeli				285	25	
6	Muhtelif hasılat	130	14		835	70	
	İkinci Faslın Yekûnu	15 012	34		44 195	24	
3	Tevkifat						
	Yolcu tezkeresi (bulaşık)				22 639	25	
	Yolcuların ihraç ve irkâp resmi (kezalik bulaşık limanlardan gelen)				121	75	
4	Evkaftan muavenet						
	Yekûn	49 089	92		350 478	82	
	Tam sene itibarile yekûn	147 269	76	207,98	350 478	82	126,96

ve muhammenat cetveli

1340 senesi tahsilâtı		1340 senesine nazaran 1341 senesindeki tahsilâtının nisbeti %	1341 senesi tahsilâtı		1341 senesine nazaran 1926 senesi tahsilâtının nisbeti %	1926 senesi on aylık tahsilâtı		1926 senesine nazaran 1927 senesi tahsilâtının nisbeti %
Lira	K.		Lira	K.		Lira	K.	
396 219	43	119,91	475 094	33	119,76	473 464	23	94,18
3866	93		2 055			1 948		
3 791			3 941			3 478		
<u>403 877</u>	<u>36</u>		<u>481 090</u>	<u>33</u>		<u>478 890</u>	<u>23</u>	
9 845			9 632			6 055		
21 522	8		24 800	40		10 785	18	
1 247	78		14 424	22		25 663	52	
3 047	70		5 578	21		1 322	89	
533	5		<u>54 434</u>	<u>83</u>		583 056	68	
<u>36 195</u>	<u>61</u>					<u>626 883</u>	<u>27</u>	
7 875		839	75	564	21			
447 947	97		536 364	91		1 106337	71	
447 947	97	119,74	536 364	91	114,12	612 108	72	87,59

Varidat mukayese

F.	M.	Varidatın nev'i	1927 senesi tahsilatı		1927 senesine nazaran 1928 senesi tahsilatının nisbeti %	1928 senesi tahsilatı	
			Lira	K.		Lira	K.
1		Mutat varidat					
	1	Tonilâto rûsumu	534 713	65	101,28	541 589	39
	2	Şehadetname	2 104			2 536	
	3	Mücelllet patente	3 828			3 727	
		Birinci faslın yekûnu	540 645	65		547 852	39
2		Fevkalâde varidat					
	1	Naktî ceza	4 185			2 845	
	2	Bulaşık rûsumu	21 566	38		20 462	37
	3	Sefine mesaha resmi					
	4	Tevdiat faizleri	51 546	59		30 086	57
	5	Satılacak mallar bedeli	1 275	43		168	16
	6	Muhtelif hasılat	23 297	99		2 535	33
		İkinci faslın yekûnu	101 871	39		56 097	43
3		Tevkifat	850	86		949	20
		Yolcu tezkeresi (Bulaşık) Yolcuların ihraç ve irkâp resmi					
4		Evkaftan muavenet				150 000	
		Yekûn	643 367	90		754 899	2
		Tam sene itibarile yekûn	643 367	90		754 899	2

ve muhammenat cetveli

1928 senesine nazaran 1929 senesi tahsilatının nisbeti %	1929 senesi sekiz aylık tahsilatı		Sekiz aylık tahsilata nazaran 1929 senesinde tahsili tahmin olunan miktar		1930 senesi için tahmin olunan	Heyeti Umumiyece tahmin olunan
	Lira	K.	Lira	K.	Lira	Lira
115,10	415 571	39	623 357	8	575 000	
	1 542		2 313		2 100	
	3 219		4 828		10 000	
	420 332	39	630 428	8	587 100	
	2 870		4 305		4 000	
	11 586	7	17 379	10	20 000	
	4 376	69	6 565	4	100	
	159	99	239	98	3 000	
	33 795	90	50 693	85	3 000	
				2 800		
52 788	65	79 182	97	32 900		
451	77	677	65			
50 000		75 000		150 000		
523 572	81	785 358	70	770 000		
523 572	81	785 358	70	770 000		

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
M. № 68
Esas № 1/558

6 - IV - 1930

Yüksek Reisliğe

Hudut ve Sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğünün 1930 senesi bütçesi Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekili Doktor Refik Beyefendinin huzurıyla tetkik ve müzakere olundu.

Hükûmetin esbabı mucibe lâyihasına merbut varidat mukayese cetvelinin tetkikinden dahi anlaşılacağı üzere her sene varidatı artmakta olan bu idarenin 1930 senesi bütçesi 536 600 lira masraf ve 770 000 lira varidatı havi olarak teklif olunmuş ve Encümenimizce icra kılınan bazı tadilât neticesinde masraf kısmı 539 088 lira olarak tespit ve varidat kısmı ise Hükûmetin teklifi vechile kabul olunmuştur.

Masraf kısmında yapılan tadilât bu idare memurları için ayrıca teklif olunan lâyihaya merbut kadronun Encümenimizce kabul edilen şekline göre maaş ve muvakkat tazminat tertiplerinden tenzil edilen bir miktar tahsisat ile maaş kısmından ücret kısmına naklolan asistan ücretlerinin ücret tertibine ilâvasından ve bir de eski seneler düyunu tertiplerine hesap üzerine vuku bulan zamdan ileri gelmiştir. Bu sebeple kanun lâyihası şekil ve ibareye ait tadillerle kabul olunmuş ve ücretliler ile vesaiti nakliye kadrolarının bir madde ile lâyihaya ilâvesi zarurî görüldüğünden lâyihaya dokuzuncu madde dercedilmiştir.

Umumî Heyetin tasvibine arz olunur.

Bütçe Encümeni Reisi	Reis Vekili	M. Muharriri	Kâtip	Âza
İstanbul	Bursa	Bursa	Giresun	Gaziantep
<i>Fuat</i>	<i>Muhlis</i>	<i>Dr. Şefik Lutfi</i>	<i>Kâzım</i>	<i>Remzi</i>
Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Aydın	Burdur	Erzurum	Elaziz	Isparta
<i>Mühendis Mitat</i>	<i>Vahit</i>	<i>H. Aziz</i>	<i>H. Tahsin</i>	<i>Mükerrem</i>
Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Kırklareli	Konya	Kütahya	Maraş	Sivas
<i>Nahit</i>	<i>K. Hüsnü</i>	<i>Niyazi Asım</i>	<i>Y. Behçet</i>	<i>Remzi</i>